

Oto Bóg, który łośna tajemnic odmyka...

JULIUSZ SŁOWACKI

Oto Bóg, który łona tajemnic odmyka...

Oto Bóg, który łona tajemnic odmyka,
Podniósł wreszcie zasłonę czarną z matecznika
I pokazał... okropną umysłów ruinę,
Oczy krwią zaszłe, twarze zielone i sine,
Dogasające oczy przy ofiarnej czarze,
Zabójstwa serc i skryte na trupy cmentarze,
Kijami po moskiewsku nasiekane grzbiety,
Żywe zwierzęce widma — włóczęgi — szkielety,
Chodzące ludzi szczątki — ciało ruchome ćwierci,
Pełny węzowisk ducha matecznik, gród śmierci...

Tamże jest tron jako grób straszliwy i czarny,
Na którym się pokazał ów niedźwiedź polarny,
Figura z krwi i z ciała, wewnątrz chora, pusta,
Mocarz zapowiedziany w proroctwie *oszustą*.
Przed jego pożyczoną już od cara mocą
Szkielety waryjatów kładną się¹, gruchocą,
Podłą się i za podłość mu składają dzięki.
Słychać trzask czaszek, grzechot piszczeli i jęki.
Któż by powiedział wczora, że ta, ach, kotara
Kryje takie tam uczty straszne Baltazara²,
Że ten, co miał serdeczne niegdyś w Polsce państwo,
Dzisiaj osławiony zapadł w ducha pijaństwo
I bachanalią kończy z uczuciem wieczności,
Nie wiedząc, że ma z trupów śmiejących się gości,
Że tam nieoświecony jest dom bez miesiąca
I ręka carska ogniem po ścianach pisząca,
Że przy stole okropne zbierając okruchy
Siedzą ciała nie swymi napełnione duchy,
Liczba jakaś szatanów, która ciało używa.
Ten mówi *ja* — a drugi duch się w nim odzywa —
Drugi — którego przeszłość w siebie zajrzeć znęci,
Spojrzy — i cudzą pamięć znajdzie w swej pamięci.
Inny... gdzieś pod Grochowem naznaczony bliźną³,

Piekło, Zdrada
Tajemnica, Okrucierstwo,
Upadek
Gotycyzm
Ciało

Walka, Dusza, Śmierć
Król, Car, Władza, Siła

Uczta, Upadek

Sobowtór, Dusza, Ciało,
Szatan

¹kladną się — dziś popr.: kładą się. [przypis edytorski]

²uczty (...) Baltazara — uczta Baltazara to motyw zaczerpnięty z Biblii (Dn 5, 1–31). W oblężonym przez Persów Babilonie król Baltazar wydał uczte, podczas której rozochoce goście używali naczyń zrabowanych przez dziada Baltazara, Nabuchodonozora, ze świątyni w Jerozolimie, bezczeszcząc je w ten sposób. Wówczas ukazała się ręka pisząca na ścianie słowa: *Mane, tekel, fares*, co zwykle się tłumaczyło: „policzone, zważone, rozdzielone” i oznaczać ma przepowiednię śmierci Baltazara, jak również upadku jego państwa. Proroctwo spełniło się jeszcze tej samej nocy; uczta Baltazara oznacza więc rozpasaną zabawę poprzedzającą nieuchronną, całkowitą katastrofę. [przypis edytorski]

³pod Grochowem naznaczony bliźną — chodzi zapewne o bitwę pod Olszynką Grochowską, jedną z najbar dziej krwawych bitew powstania listopadowego, która rozegrała się 25 lutego 1831 r. [przypis edytorski]

Zapomni się i Moskwę nazywa ojczyzną.
Tamten rozczochra włosy i podniesie pięście,
I krzyknie jak kobieta: Boże! o! nieszczęście!
I zaszlochaniem, w którym już braknie oddechu,
Zakończy jak dziecinna harmonika śmiechu,
Z tonu na ton spadając, aż głosem zaleci
W te jamy, gdzie psy wyją piekielne jak dzieci...

Szaleniec, Śmiech, Dźwięk

Tam, patrzaj, człowiek niby zachłyśniony⁴ Bogiem,
Ojczyzny, swojej matki dawnej, stoi wrogiem;
W serce, gdzie ona jeszcze święty ogień trzyma,
Swymi sztyletowymi utkwivszy oczyma...
Wariat, a mądry! Sztandar zaguby rozwinie,
Wszystkich wyszle⁵ i straci, ale sam nie zginie —
Jako płaz będzie pływał w skorupach i ślinie...

Ojczyzna, Wróg, Przemiana

I teraz stoi, patrzaj, jak trup w grobie cały,
Od którego robaki sto lat uciekały,
I nareszcie z przestraczem rzuciły trumnice,
Gdzie kości wypróchniały gorzały jak świece.

Trup, Robak, Gotycyzm

I nad okropnym, ciemnym piekła malowidłem
Szary tak machnął ręką, jak niedoperz⁶ skrzydłem...

⁴*zachłyśniony* — dziś popr.: zachłyśnięty. [przypis edytorski]

⁵*wyszle* — dziś popr.: wyśle. [przypis edytorski]

⁶*niedoperz* (gwar.) — nietoperz. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/oto-bog-ktory-lona-tajemnic-odmyka>

Tekst opracowany na podstawie: Juliusz Słowacki, Dzieła Juliusza Słowackiego. Pierwsze krytyczne wydanie zbiorowe, t. I., Wiersze drobne, wyd. Bronisław Gubrynowicz, Lwów 1909

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Marta Niedziałkowska.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).